

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент.

Розробник: Ющишина Л. О., доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних наук, доцент.

Погоджено:

Гарант ОПП Менеджмент

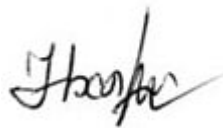

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 3 від 06 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Наталія ХОМЮК

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент Перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання <u>3</u> -ий
		Семестр <u>5</u> -ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>20</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>34</u> год.
		Самостійна робота <u>86</u> год.
	Консультації <u>10</u> год.	
	Форма контролю: <u>залік</u>	
Мова навчання		Українська
Сторінка курсу в MOODLE		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2499

ІІ. Інформація про викладача

Ющишина Лариса Олексіївна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0303381598

Електронна пошта: Yushchyshyna.Larysa@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Управління витратами» належить до вибірових компонентів, спрямований на формування навиків обґрунтування та реалізації управлінських рішень у сфері ефективного управління витратами підприємства.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітній компонент «Управління витратами» передбачає знання та навички з таких ОК: «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», «Менеджмент».

Постреквізити: «Проектний менеджмент», «Фінансово-економічний аналіз».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок управління витратами за видами, центрами

відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: формування здобувачами комплексу фундаментальних знань щодо управління витратами за місцями та центрами відповідальності; прогнозування та поточного планування витрат; визначення витрат на стадіях життєвого циклу продукції; розкриття процесу контролю витрат і стимулювання економії ресурсів; аналізу впливу структури і динаміки витрат на прибуток підприємства; формування системи та особливостей застосування сучасних методів управління витратами.

4. Методи навчання : інтерактивні методи (інтерактивна лекція з використанням вербальних та ілюстративно-демонстраційних методів: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (практичні завдання, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, творча робота, евристичний метод).

5. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК16. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК17. Здатність виявляти знання та розуміння основ функціонування сучасної економіки на мікрорівні.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК19. Здатність проводити фінансовий та економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ПРН21. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН25. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.

6. Структура освітнього компонента

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Змістовний модуль 1. Теоретичні та методологічні основи управління витратами						
Тема 1. Концептуальні аспекти управління витратами	8	1	2	5		ФО/1, Т/2
Тема 2. Витрати підприємства: сутність, види та процес формування	8	1	2	5		РМГ/4, Т/2
Тема 3. Поведінка витрат і фактори, що її визначають	10	2	2	5	1	ФО/1, РС/2, ПЗ/4, Т/2
Тема 4. Методичні основи обчислення собівартості продукції (робіт, послуг)	12	2	4	5	1	ФО/1, РМГ/2 ПЗ/4, Т/2
Тема 5. Формування витрат виробничих підрозділів	10	2	2	5	1	Е/3, ПЗ/4, Т/2
Тема 6. Особливості управління витратами на відтворення основних засобів та інших необоротних активів	10	2	2	5	1	РС/2, Т/2
Разом за модулем 1	58	10	14	30	4	40
Змістовний модуль 2. Система управління витратами						
Тема 7. Формування системи управління витратами	11	2	2	6	1	ПКР/4, Т/2
Тема 8. Контролінг як система управління витратами та фінансовим результатом діяльності підприємства	11	1	2	7	1	ПЗ/4, РМГ/3, Т/2
Тема 9. Інноваційні методи оптимізації витрат на підприємстві	13	1	4	7	1	РМГ/3 Е/4, Т/2
Разом за модулем 2	35	4	6	20	3	24
Змістовний модуль 3. Функціональні складові системи управління витратами						
Тема 10. Облік та аналіз витрат	9	1	2	6		РМГ/3, Т/2
Тема 11. Планування витрат та методика складання кошторису витрат	10	1	2	6	1	ПЗ/2, Т/2
Тема 12. Бюджетування витрат як розробка концепції ведення бізнесу	10	1	2	6	1	К/7, Т/2
Тема 13. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	9	1	2	6		ПЗ/2, Е/5, Т/2

Тема 14. Оптимізація операційної системи підприємства за критерієм витрат	10	1	2	6	1	ПЗ/2, Т/2
Тема 15. Управління витратами на якість	9	1	2	6		К/3, Т/2
Разом за модулем 3	57	6	12	36	3	36
Всього годин / Балів	150	20	34	86	10	100

Форма контролю*: поточне оцінювання (письмова контрольна робота (ПКР), фронтальне опитування (ФО), есе чи реферат (Е), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (РС), РМГ – робота в малих групах, виконання практичних завдань (ПЗ), розгляд кейсів (К).

7. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Управління витратами» передбачає:

- підготовку до аудиторних (практичних) занять – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) освітнього компонента;
- розв’язання практичних та тестових завдань;
- розв’язання кейсів;
- підготовку до усіх видів контролю.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2499>

IV. Політика освітнього компонента

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов’язковим. Здобувачі освіти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти: результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/lpbys>).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту загалом, так і його окремому розділу, темі (темам) тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачем освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність

посилань на використанні джерела, фабрикивання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Неухильне дотримання Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

V. Політика поточного та підсумкового оцінювання

Політика поточного оцінювання: оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом. Максимальна кількість балів, яку можна набрати – 100 балів.

Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Політика підсумкового оцінювання: семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету. Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмового тестування згідно затвердженого розкладу. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Містять 50 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється у 2 бали. Максимальна оцінка 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів

освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/kvyni>).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач не засвоїв більшості тем навчального курсу, не в змозі викласти зміст більшості основних питань та не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з освітнього компонента.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Ющишина Л. О. Управління витратами: курс лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 162 с. URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22683>
2. Ющишина Л. О. Управління витратами: методичні вказівки до практичних занять. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с. URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22696>

Додаткова

1. Данилюк Т., Ющишина Л., Мохнюк А. Логістичний аутсорсинг в системі управління підприємством: доходи та витрати провайдерів. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. № 3 (19). С.55–62. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-03-55-62>
2. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л.Г.Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 768 с.
3. Іванюта П.В., Лугівська О.П. Управління ресурсами та витратами : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.

4. Ющишина Л.О. Менеджмент ресурсів та витрат: курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 103 с.

5. Yushchyshyna L. Information and Analytical Supply of the System for Formation of Business Process Costs of Agricultural Enterprises. Higher School of Social and Economic/ Przeworsk: WSSG, 2022. P.137–156.

Інтернет-ресурси

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України із змінами і доповненнями, внесеними Законами України № 344-VIII від 17.09.2016. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2014 № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

3. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

7. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

8. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.